

Sigorta Şirketleri İçin FATCA

19 Ağustos 2015

Başta bankalar ve sigorta şirketleri olmak üzere, Türkiye'deki finansal kurumlar tarafından uzun süredir beklenen haber sonunda geldi. Türkiye ile ABD Arasında Genişletilmiş Bilgi Değişimi Yoluyla Uluslararası Vergi Uyumunun Artırılması Anlaşması ("Anlaşma") 29 Temmuz 2015'de imzalandı.

I. Giriş

Hatırlanacağı üzere, Türkiye ile ABD arasında 2013 yılı ortalarında başlayan müzakerelerin sonunda, Türkiye 3 Haziran 2014 tarihi itibarıyla IRS tarafından yayınlanan "Özde Anlaşılan Ülkeler" listesine girerek, Model 1A Anlaşması imzalayacak ülkeler arasında sayılmıştı.

3 Haziran 2014 sonrasında süre gelen görüşmeler ve iki ülkenin de atması gereken adımların sonuçlanması ile birlikte Anlaşma nihayet 29 Temmuz 2015 tarihinde imzalandı.

Anlaşma'nın imzalanması ile birlikte, sigorta şirketleri FATCA kapsamında yapması gerekenleri gözden geçirmeyi tekrar gündeme aldılar.

Bu kapsamda, öne çıkan önemli hususlara ilişkin açıklamalarımıza aşağıda yer verilmiştir.

II. Emeklilik Yatırım Fonları

Model 1 IGA incelendiğinde, göze çarpan önemli noktalardan biri Emeklilik Yatırım Fonlarının Ek 2'de yer

alan ve doğrudan "Uyumlu" sayılıp, "Bildirim Yapmayan Finansal Kuruluş" olarak kabul edilmeleri için sağlaması gereken şartlardır.

Bu şartlardan, "mevcut ya da geçmişte çalışanları için kurulması gerekliliği" şartının Türkiye'deki bireysel emeklilik fonları tarafından sağlanmaması, bu tür fonların FATCA statüleri açısından soru işaretleri yaratıyordu.

Ancak, Anlaşma'nın Ek II bölümüne eklenen II/E maddesi uyarınca, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bu Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan emeklilik fonlarına ilişkin özel bir düzenleme yapılarak, bu soru işaretleri ortadan kaldırılmıştır.

Bu kapsamda, emeklilik yatırım fonlarının;

(a) varlıklarının %5'inden fazlası üzerinde hak sahibi olan tek bir lehdarının bulunmaması,

(b) yasal düzenlemelere tabi olup, Türkiye'deki ilgili idari makama yıllık olarak bilgi sunması,

şartları ile birlikte, aşağıda yer alan 4 şarttan **birini** yerine getirmesi halinde, bu fonların raporlama yapma yükümlülüğü ortadan kalkacaktır:

- Türkiye'de yatırım geliri üzerinden alınan vergiden muaf olması,
- Toplam katkılarının %50'sini katkı sağlayan sponsor işverenlerden elde etmesi,
- Fondan dağıtım yapılmasına veya para çekilmesine ancak emeklilik, malullük veya ölüme ilişkin belirtilen olayların meydana gelmesi halinde izin verilmesi ya da bu şartlar gerçekleşmeden fondan para çekilmesi veya dağıtım yapılması halinde ceza uygulanması,
- Çalışanlar tarafından fona yapılacak katkıların çalışanın kazanılmış geliri dikkate alınarak sınırlandırılması ya da **yıllık 50.000 ABD Dolarını geçmemesi.**

III. Sigorta Şirketleri ve Bireysel Emeklilik Şirketlerinin Bildirim Zorunluluğu

Her ne kadar Bireysel Emeklilik Yatırım Fonları “Bildirim Yapmayan Finansal Kuruluş” olarak nitelendirilse de emeklilik ve sigorta şirketleri için FATCA kapsamında bildirim yapma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bu kapsamda, bu kurumlarca Anlaşma’da belirtilen finansal hesap niteliğindeki sigorta poliçelerinin ve bireysel emeklilik sözleşmelerinin tespit edilerek, ABD vatandaşı olan müşteriler tarafından tutulan hesapların aslen raporlanması gerekecektir.

Peki, hangi sigorta poliçeleri ve emeklilik sözleşmeleri finansal hesap olarak atfedilecek?

Anlaşma’da tanımlanmış olan finansal hesapların raporlanması zorunludur.

Anlaşmaya göre “Nakdi Değer Sigorta Sözleşmesi” ve “Düzenli Ödeme Sözleşmesi” finansal hesap olarak tanımlanmıştır.

Anlaşma uyarınca;

- **“Sigorta sözleşmesi”:** Ölüm, hastalık, kaza, yükümlülük veya mal riski gibi beklenmedik durumların meydana gelmesi halinde düzenleyenin bir tutar ödemeyi kabul ettiği sözleşmeler olarak,
- **“Düzenli Ödeme Sözleşmesi”:** Bir ya da birden fazla gerçek kişinin yaşam beklentisinin tamamına/bir kısmına dayanarak belirlenen ve bir zaman dilimi için düzenleyenin ödeme

yapmayı kabul ettiği sözleşmeler olarak tanımlanırken,

- **“Nakdi Değer Sigorta Sözleşmesi”:** 50.000 dolardan fazla nakit değere sahip (reasürans hariç) sigorta sözleşmesi olarak tanımlanmıştır.

“Nakit Değer” aşağıda yer alan iki tutardan büyük olanını ifade etmektedir:

- (i) Poliçelinin sözleşmeden vazgeçmesi/sözleşmenin sona ermesi halinde almaya hak kazanacağı tutar,
- (ii) Poliçelinin sözleşmeye istinaden alabileceği borç tutarı

Yukarıda yer alan açıklamalar uyarınca, hayat ve emeklilik branşlarında yapılan üretimlerin anlaşma kapsamında olduğunu söylemek mümkündür.

Öte yandan, bu tanımdan yola çıkıldığında, ferdi kaza, yangın poliçeleri gibi poliçelerin de finansal hesap olarak değerlendirilmesi sonucuna ulaşılabilmektedir.

Ancak, Anlaşma’da aşağıda belirtilmiş olan tutarlar “Nakit Değer” kapsamı dışında tutulmuştur;

- (1) Kişisel bir yaralanma veya hastalık ödemesi ya da sigorta kapsamındaki olayın vuku bulması sonucunda oluşan ekonomik kaybın tazmini sağlayan diğer ödemeler,
- (2) Çeşitli nedenlerle sigorta sözleşmesi gereğince daha önceden ödenen primlerin iadesi,
- (3) Sözleşmenin veya ilgili grubun sigorta geçmişine bağlı poliçe hamili temettüsü

Dolayısıyla da, ferdi kaza, sağlık hastalık, yangın, deprem gibi branşlarda üretilerek sigortalıya zararın tazmini amacıyla yapılan ödemeler “nakit değer” olarak kabul edilmemiş, finansal hesap sınıfında sayılmıştır. Bu hesapların sigorta şirketlerince bildirim yapma zorunluluğu yoktur.

IV. Finansal Hesaplara Dahil Edilmeyen Hesaplar Emeklilik ve Emekli Maaşı Hesapları

Emeklilik şirketleri nezdinde tutulan emeklilik hesaplarının finansal hesap olarak sayılmaması bazı şartlara bağlanmıştır. Bu şartlar Anlaşma’da aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

Hesapların;

- (a) Kişisel emeklilik hesabının veya emeklilik/emeklilik maaşı planının bir parçası olması,
- (b) Vergi avantajı sağlaması,
- (c) Türkiye’deki idari makamlara yıllık bildirimini yapıyor olması,
- (d) Belirlenmiş haller dışında (ölüm, malullük, emeklilik) para çekmenin cezai işleme tabi olması,
- (e) Her bir durumda, (i) yıllık katkıların **50,000 ABD Doları** veya daha azı ile sınırlandırılması veya (ii) hesaplara ömür boyu katkı tutarının azami **1.000.000 ABD Dolar** veya daha azı ile sınırlandırılmış olması gerekmektedir.

Yukarıdaki sayılan şartların birlikte sağlanması gerekmektedir.

Bireysel emeklilik hesaplarını tutan finansal kuruluşların, yukarıdaki şartları sağlayan emeklilik hesaplarını bildirim zorunluluğu bulunmamaktadır.

Son şartta ("e") görüldüğü üzere, emeklilik hesabının yıllık katkı payı tutarının 50,000 ABD Dolar veya altı ile sınırlandırılmış olması ya da ömür boyu toplam katkı payının 1.000.000 ABD Dolar veya altında bir tutar ile sınırlandırılmış olması aranmaktadır.

Bu bağlamda, emeklilik şirketlerinin sözleşmelerini, bu şartın sağlanıp sağlanmadığının tespiti için gözden geçirmesi gerekecektir.

Belirli Süreli Hayat Sigortası Sözleşmeleri

Hayat sigortası sözleşmelerinden aşağıdaki şartları sağlayan sözleşmeler finansal hesap kapsamı dışındadır:

(a) Zamanla azalmayan periyodik primlerin sözleşme süresince veya 90 yaşına kadar ödenmesi,

(b) Herhangi bir kişinin sözleşmeyi sonlandırmaksızın erişebileceği bir parasal değer olmaması,

(c) Sözleşmenin feshi ya da iptali üzerine ödenecek olan tutarın sözleşme için ödenecek toplanacak olan prim tutarından fazla olmaması,

(d) Sözleşmenin, değeri için elde tutulmaması.

Hayat şirketlerinde üretilen bazı ürünlerin yukarıdaki şartları sağlaması mümkün olabilmektedir. Dolayısıyla, sigorta şirketlerinin ürünlerini gözden geçirmesi faydalı olacaktır.

V. Merkezi Kayıt Kuruluşu'nda ("MKK") Kayıtlı Bireysel Emeklilik Fonları

Anlaşmaya ekli Mutabakat Zaptı ile birlikte netlik kazanan bir husus da, Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca MKK'da kaydedilen ve diğer finansal kuruluşlar aracılığıyla tutulan menkul kıymetlerin bildirim kim tarafından yapılacağıdır.

Anlaşma incelendiğinde, söz konusu hesapların, emeklilik fonlarının tutulduğu finansal kuruluşlarca "finansal hesap" olarak tanımlanarak bildirim yapılması gerekliliği sonucuna ulaşılsa da, Zabit ile birlikte bu bildirim MKK tarafından **da**, bahse konu finansal kuruluşlar adına yapılabileceği belirtilmektedir.

Bu açıdan bakıldığında bu hesapların bildirim yükümlülüğünün, ikincil mevzuat düzenlemesi veyahut MKK ile karşılıklı mutabakat vasıtasıyla MKK'ya geçirilebileceği sonucu çıkmaktadır.

Ancak, Gelir İdaresi yetkilileri ile Finansal Kuruluşlar arasında 13 Ağustos 2015 tarihinde gerçekleştirilen toplantıda, Gelir İdaresi tarafından bu özel hükmün getiriliş amacının MKK'nın raporlama yapma yükümlülüğünü ortadan kaldırmak olduğu belirtilmiştir.

Dolayısıyla da, sigorta şirketleri açısından, finansal hesap raporlamasının MKK nezdinde yapılması alternatifini mümkün gözükmemektedir.

Anlaşma'nın yürürlüğe girişi ve raporlama konularındaki bilgilere, aşağıdaki linkte yer alan bültenimizden ulaşabilirsiniz.

<http://www.pwc.com.tr/tr/publications/industrial/banking/pdf/fatcada-sona-dogru-turkiye-abd-arasinda-model-1-IGA-imzalandi.pdf>

Bu bülten hakkında daha fazla bilgi almak için Banka ve Sermaye Piyasaları ekibimizden aşağıdaki kişilerle temasa geçebilirsiniz:

Umurcan Gago, Partner

PwC Vergi ve Hukuk Hizmetleri

Tel: +90 (212) 326 6098

E-mail: umurcan.gago@tr.pwc.com

Barış Yalçın, Direktör

PwC Vergi ve Hukuk Hizmetleri

Tel: +90 (212) 326 6536

E-mail: baris.yalcin@tr.pwc.com

Emre Akarkarasu, Müdür

PwC Vergi ve Hukuk Hizmetleri

Tel: +90 (212) 326 6919

E-mail: emre.akarkarasu@tr.pwc.com